

שלא יהו מכוונות. בשלמא לרבא, מובנים דברי הברייתא ש'כל האמות נמדדות באמה בת ששה טפחים, ומה ששינוי בברייתא ובלבד שלא יהו מכוונות, הכוונה היא לחלק בין אמות כלאים, לבין אמות סוכה ומבוי, כי היכי דליהויין תללו – שיהיו אמות כלאים נמדדות בטפחים שוחקות, ותללו – אמות סוכה ומבוי נמדדות בטפחים עצבות. אלא לאפי' שאמר שאמות סוכה ומבוי נמדדות באמה בת חמשה טפחים, קשיא מדברי הברייתא שאמרה שכל אמות שאמרו חכמים נמדדות באמה בת ששה טפחים.

מתרצת הגמרא: אמר לך אביי, אימא – אמור ובאר שדברי הברייתא אמורים רק באמת בלאים שמודדים אותה באמה בת ששה טפחים, וכוונת הברייתא היא כך, האמות שאמרו חכמים בכלאים, באמה בת ששה טפחים הן, ובלבד שלא יהיו מכוונות, כלומר שלא יהיו מצומצמות, אלא גדולות, שנמדדות בטפחים שוחקות.

חזרת הגמרא ומקשה: והא מדקתני סיפא – הלא ממה ששינוי בהמשך הברייתא, שרפן שמעון בן גמליאל חולק ואומר, כל אמות שאמרו חכמים בכלאים באמה בת ששה טפחים, ובלבד שלא יהו מצומצמות – עצבות אלא שוחקות, מבואר אם כן שרק רבן שמעון בן גמליאל מחלק בין אמות כלאים לשאר האמות. מפלל דתנא קמא כל אמות קאמר – ומשמע שתנא קמא דיבר על כל האמות, ואיך יכול אביי לפרש שלא דיבר אלא על אמות כלאים. מתרצת הגמרא: אמר לך אביי, ולא מי איבא רבן שמעון בן גמליאל דקאי בותי – האם אין את רבן שמעון בן גמליאל שאומר כדברי, שרק אמות כלאים נמדדות בששה טפחים, ואילו שאר אמות נמדדות בחמשה טפחים, אם כן, אנא דאמר – אני סבור ברבן שמעון בן גמליאל.

מבררת הגמרא האם מחלוקת אביי ורבא תלויה במחלוקת תנאים: לאפי' ודאי תנאי היא – לדעת אביי בהכרח צריך לפרש שדבריו שניים במחלוקת תנאים, והוא סובר כדעת רבן שמעון בן גמליאל, שהרי תנא קמא אמר שכל האמות הם של ששה טפחים, וביארנו שכוונתו גם לאמות של סוכה ומבוי. אולם לדעת רבא יש לשאול, מי לימא תנאי היא – האם גם לדעתו נאמר שמחלוקת תנאים היא, ודבריו אמורים רק לפי דעת תנא קמא, אבל לדעת רבן שמעון בן גמליאל אמות מבוי וסוכה הן בנות חמשה טפחים, או שמא ניתן לפרש לדעת רבא, שגם רבן שמעון בן גמליאל סובר כדבריו שכל האמות הן בנות ששה טפחים, ולא בא לחלוק על דברי תנא קמא אלא לבארם, שתנא קמא אמר שיש מהן שוחקות ויש מהן עצבות, ולא פירש אלו שוחקות ואלו עצבות, ובא רבן שמעון בן גמליאל ופירש שאמות כלאים מודדים באמות שוחקות.

משיבה הגמרא: אמר לך רבא, לא נחלקו תנא קמא ורבן שמעון בן גמליאל, שכל האמות בנות ששה, ורבן שמעון בן גמליאל הא אתא לאשמועינן – דין זה בא להשמיענו, שאמת בלאים לא יצמצם למודדה בטפחים עצבות אלא ימדדנה בשוחקות, והוא מבאר בזה את דברי תנא קמא שאמר 'שלא יהו מכוונות', שפירושו שאמות של כלאים יהיו שוחקות ואמות של סוכה ומבוי עצבות.

שואלת הגמרא: אם זה כל מה שבא רבן שמעון בן גמליאל להשמיענו, ולימא – היה לו לומר רק 'אמת בלאים לא יצמצם', ומה שהוסיף ואמר 'אמת כלאים באמה בת ששה טפחים' – מה בא למעט בזה, לא – האם לא ניתן לדייק מלשון זו שבא למעוטי אמת סוכה ואמת מבוי שאין מודדים אותם באמה בת ששה טפחים אלא באמה בת חמשה טפחים, ונמצא שגם דברי רבא תלויים במחלוקת תנאים.

משיבה הגמרא: לא בא רבן שמעון בן גמליאל למעט אמת סוכה

ומבוי, אלא בא למעוטי אמה של גובה יסוד מזבח החיצון, ואמה של רוחב הסוכה של המזבח החיצון, שנמדדים באמה בת חמשה טפחים, דכתיב בנבואת יחזקאל אודות מידות המזבח החיצון (יחזקאל מג יג), 'ואלה מידות המזבח באמות, אמה אמה וטפח – כלומר, האמות המוזכרות שם במידות המזבח הן אמות גדולות של ששה טפחים, שכל אחת מהן היא כשיעור אמה קטנה של חמשה טפחים ועוד טפח, שיעור זה הוא לכלל מידות המזבח המוזכרות בכתוב, אך מונה הכתוב כמה חלקים במזבח שאותם מודדו באמות קטנות בנות חמשה טפחים, ואלו הם, וחקיק האמה, ואמה רחב, ונבילה אל שפתה סביב ורת האחר, וזה גב המזבח', כל אלו שיעורים באמות קטנות של חמשה טפחים. ומבאר הגמרא את הפרטים המוזכרים בפסוק: 'חקיק האמה' זה יסוד המזבח, ששיעור גובהו מן הקרקע הוא אמה בת חמשה טפחים, 'ואמה רחב' זה הסוכה, ששיעור רוחב כניסתו בעליית קיר המזבח הוא אמה בת חמשה טפחים, ונבילה אל שפתה סביב' אלו הקרנות שעומדים בגבול המזבח בכל אחת מפניו, ומידתם אמה על אמה בגובה אמה, באמות של חמשה טפחים, וזה גב המזבח' זה מנפת ההב, שהיה אמה ארכו ואמה רחבו (שמות ל ב), וגם הוא היה נמדד באמה קטנה בת חמשה טפחים.

אמר רבי חייא בר אשי אמר רב, שיעורין שנתנו חכמים לכל דבר, כגון איסור אכילת חלב ודם שהוא בכזית, וכן חציצין – הלכות חציצה הפוסלת בטבילה, וחציצין – הלכות מחיצה, כגון שתהא גבוהה עשרה טפחים, וכן שאר הלכותיה, חלקה למשה מסיני הן, ולא נאמרו בתורה. מקשה הגמרא על רב: הלא שיעורין דאורייתא הוא – שיעורי האיסורים לא מהלכה למשה מסיני הם אלא ממקרא שבתורה הם נלמדים, דכתיב (דברים ח ח), 'ארץ חפה ושערה וגו' וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש'. ואמר רב חנן, כל הפסוק היה לשיעורין נאמר – לדרוש ממנו שיעורי תורה.

ומבאר רב חנן: חפה נאמרה בכתוב לכדתנן – לענין מה ששינוי במשנה (נגעים פ"ג מ"ט), הנכנס לבית המנוגע – בית שיש בו נגע צרעת, וכליו – בגדיו, מונחים על כתיפיו, וסנדליו ומנחתו מונחתו כדיו, שלא בדרך מלבוש, אזי הוא והם טמאין מיד כשנכנס לבית ללא שהיה, ואפילו שיצא מיד לחוץ, שגם הם 'באו אל הבית', ונאמר (ויקרא יד מו), 'והבא אל הבית כל ימי הסגר אתו יטמא עד הערב'. אולם אם הנכנס לבית היה לבוש כליו – בגדיו, וסנדליו נעולות כדיו, וסנדליו עונות באצבעותיו כדרכם, אזי הוא טמא מיד ככניסתו, והן – כליו, סנדליו וטבעותיו מהוירין, עד שיששה בבית בכדי אכילת פרום – שיעור זמן שבו ניתן לאכול חצי כבר לחם ששיעורו בו את העירוב, שבגדיו שלבוש בהם בטלים אליו, והרי הם בכלל מה שדרשו חז"ל שבגדיו אינם נטמאים אלא אם כן שהה בבית בכדי אכילה. ומבאר הגמרא ששיעור זמן אכילה זו משרעים בחצי כבר פת חישין הנאכלת מהר, ולא בפת שיעורין הנאכלת לאט יותר, ובאופן שאוכלה כשהוא מיסב, ולא כשהוא עומד בעודו הולך ובא ששוחה באכילתו יותר, וכן כשהוא אוכל כבר זו בליפתן – מאכל שנאכל עם הפת, שנאכלת משום כך מהר יותר. נמצא שמחכתוב 'חיסה' למדנו ששיעור שהיה בבית המנוגע משרעים בכדי אכילת פת חישין.

שעורה שנאמרה בכתוב, באה ללמדנו שיעור טומאת עצם מן המת. דתנן (אהלות פ"ב מ"א), עצם מן המת, שגודלו כגרעין שעורה, טמא כמנע – אדם שנגע בו נטמא, וכמנע – ואדם שנשאו נטמא, ואף שלא נגע בו, ואינו טמא באהל – אולם אם נכנס אדם לבית שיש בו עצם מן המת שאין עליו בשר, אינו נטמא בטומאת אהל. גפן שנאמרה בכתוב באה ללמד, כרי דביעית יין, לגייר, שאם שתה יין בשיעור זה חייב מלקות.

עירובין דף ד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) קלה

מתרצת הגמרא: אכן עיקר דין חציצה בשיעור נלמד מהכתוב, וכי
אֶתְּאִי הִילְכְתָּא – ההלכה למשה מסיני באה לרוב, וּלְמִיעוּטוֹ,
 וְלִמְקַפִּיד, וְלִשְׁאֵין מְקַפִּיד – לחלק בין אם החציצה נמצאת על רוב
 השיעור לבין אם היא רק במיעוט השיעור, וכן לחלק בין אם הוא
 מקפיד על החציצה לבין אם אינו מקפיד עליה, וּבְדַרְבֵּי יִצְחָק
 שחילק ביניהם, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, דְּבַר תּוֹרָה – מדין דאורייתא של
 הלכה למשה מסיני, רק חציצה שהיא ברובו של השיעור, כגון שהיה
 רוב השיעור מלוכלך בדם יבש וכדומה, או שרוב השערות קשורים
 אחת אחת, וּמְקַפִּיד עָלָיו – והוא מצטער מחמת לכלוך זה או מחמת
 הקשרים שבראשו, הרי זה חוֹצֵץ ולא עלתה לו טבילה. וְשְׂאִינוּ
 מְקַפִּיד עָלָיו – ואם אינו מקפיד על הכלל שבראשו, אפילו אם
 החציצה היא ברוב שער, אֵינוֹ חוֹצֵץ, שמכיון שאינו מקפיד עליו
 הרי זה נחשב כחלק מגופו. זה הוא מדין התורה. וְחֻכְמִים נִזְרוֹ אֵף עַל
 רֹבּוֹ שְׂאִינוּ מְקַפִּיד – על חציצה שהיא ברוב השערות אפילו אם
 אינו מקפיד עליה, מִשּׁוּם שזה דומה במקצת לחציצה ברובו
 הַמְקַפִּיד, שבשניהם החציצה היא ברובה, וחששו חכמים שאם נתיר
 חציצה ברובה שאינו מקפיד, יבואו להתיר גם חציצה ברובה המקפיד,
 שהיא חציצה מן התורה. וְכֵן גִּזְרוּ חֻכְמִים עַל מִיעוּטוֹ הַמְקַפִּיד – על
 חציצה שהיא במיעוט השערות אך הוא מקפיד עליה, מִשּׁוּם שדומה
 במקצת לרובו הַמְקַפִּיד, שבשניהם החציצה היא בדבר המקפיד
 עליו.
 משמע מדברי רבי יצחק שעל מיעוטו שאינו מקפיד לא גזרו. מקשה
 הגמרא: וְלִנְיֻזָּר נָמִי – מדוע שלא נגזור גם על חציצה שהיא
 בְּמִיעוּטוֹ באופן שְׂאִינוּ מְקַפִּיד, מִשּׁוּם שדומה במקצת לחציצה
 שהיא בְּמִיעוּטוֹ הַמְקַפִּיד, שאסורה מדרבנן, שבשניהם החציצה היא
 על מיעוטו. אִי נָמִי – טעם נוסף שיש לגזור במיעוטו שאינו מקפיד,
 מִשּׁוּם שדומה לחציצה שהיא על רֹבּוֹ שְׂאִינוּ מְקַפִּיד, שהיא גם כן
 אסורה מדרבנן, שבשניהם הוא אינו מקפיד.
 מתרצת הגמרא: הִיא גִּזְרָה נִזְרָה – דין זה עצמו שחציצה פוסלת גם
 במיעוטו המקפיד או ברובו שאינו מקפיד, אינו אלא מחמת גזירה
 מדרבנן, וְאֵין נִיָּקוֹם וְנִיָּזוּר – ואם כן האם לא נעמוד ונגזור גִּזְרָה
 לְנִזְרָה, בתמיהה, הלא אין גזרים גזירה אלא מחשש שמא יעברו על
 איסור תורה, ולא מחשש שמא יעברו על גזירה מדרבנן.
 הגמרא חוזרת לבאר את הדין השלישי שאמר רב, ש'מחיצין'
 (–הלכות מחיצות) הוא מהלכה למשה מסיני. מקשה הגמרא: הלא
 מְחִיצוֹת דְּאוֹרֵייתָא נִנְהוּ – הלכות מחיצה מן התורה נלמדו ולא
 מהלכה למשה מסיני, דְּאָמַר רַבִּי בַּר בַּרְכַּהּ בְּמִסְכַּת סוּכָה (ד), ששיעור מחיצה
 שהוא עשרה טפחים נלמד ממה שֶׁאָרְזָן הברית היה גובהו תֵּשְׁעָה
 טפחים, כאמור בכתוב (שמות כה ט) 'וְאָמַר וְחָצִי קוֹמְתוֹ, וְהַפְּתִירָהּ,
 שְׂהִיא מִכְסָה הָאָרוֹן הִיא עוֹבִייה טַפָּח, הִרִי בָּאֵן – נמצא שהארון
 והכפורה ביחד גובהם עֶשְׂרֵה טַפְחִים, ולמדים מכאן שגובה מחיצה
 הוא עשרה טפחים, שגינו בברייתא (סוכה ה), שמעולם לא ירדה
 שכינה למטה לארץ, ומכל מקום השכינה שרתה מעל הכפורה, וכפי
 שנאמר (שמות כה כב) 'וְדִבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכְּפֹרֶת', ואם כן מוכח
 שלמעלה מעשרה טפחים אינו נחשב רשות הארץ, ומכיון שרשות
 הארץ היא עד עשרה טפחים, ממילא המחיצה שקובעת את תחום
 הרשויות בארץ צריכה להיות בגובה עשרה טפחים. נמצא שדין גובה
 המחיצות נלמד מהתורה ואין אמר רב שהוא מהלכה למשה מסיני.
 מתרצת הגמרא: לֹא צָרִיכָא – לא הוצרכה הלכה למשה מסיני
 ללמד את דיני המחיצות אלא לשיטת רַבִּי יְהוֹדָה, דְּאָמַר שֶׁלֹּא כֵל
 האמות שהיו במשכן שיעורן שוה, אלא אֵמֶת הַבִּנְיָן של המשכן, כגון
 הקרשים והיריעות שיעורם נמדד בְּאֵמֶת פֶּת שֵׁשֶׁה טַפְחִים כן אחת,
 ואילו אֵמֶת הַכִּלִּים, כגון הארון, המזבחות והשולחן שיעורם נמדד
 בְּאֵמֶת פֶּת חֲמִשָּׁה טַפְחִים, ולדבריו אי אפשר ללמוד את שיעור גובה
 המחיצות מהארון, שהרי לדבריו הארון שגובהו 'אמה וחצי' היה
 גבוה רק שבעה וחצי טפחים, וביחד עם הכפורה שעביה טפח היה רק
 שמונה וחצי טפחים. ולפי שיטתו הוצרכה ההלכה למשה מסיני
 ללמד ששיעור גובה המחיצות הוא עשרה טפחים.

תֵּאֵמָר נאמרה לשער בה בְּגִזְרָתָהּ – תאנה יבישה לְחֻצָּצָת שֶׁבֶת –
 שהמוציא בשבת דבר מאכל אדם מרשות היחיד לרשות הרבים, או
 מרשות הרבים לרשות היחיד, אינו חייב עד שיוציא כשיעור גרוגרת.
 רְמוּזָן נאמר בכתוב, ללמד שיעור טהרת כלי שנטמא וניקב, וּבְדַרְבֵּי
 – וכפי ששינו במשנה (כלים פ"ז מ"א), כֹּל כְּלִי בְּעָלִי בְּתִים, שכליהם
 עומדים לשימוש ולא למכירה, שִׁיעוּרָן בְּרִימּוֹנִים – שרק אם ניקב
 הכלי בנקב כזה שיכול רימון לצאת דרכו, נטהר הכלי מטומאתו, כיון
 שאין הכלי ראוי עוד לשימוש לבעליו, אבל אם ניקב הכלי בנקב
 קטן שרק זית או אגוז יוצאים ממנו, חס בעל הבית עליו ומשתמש בו
 לרימונים. אמנם כלי האומן טהורים בנקב כל שהוא, שאין האומן
 יכול עוד למוכרם.
 ומה שאמר הכתוב אֶרֶץ יִתְ שָׁמֶן (וְדָבָשׁ) בא ללמד, שארץ ישראל
 היא אֶרֶץ שֶׁכָּל שִׁיעוּרֶיהָ בְּתִים – כל שיעורי הלכות התורה
 שנלמדים מפירות הארץ, מפרי הזית הם נלמדים, ושיעורם 'כוזית'.
 תמדה הגמרא: כֹּל שִׁיעוּרֶיהָ סֶלְקָא דְעֵתָךְ – וכי יעלה על הדעת
 לומר שכל השיעורים נמדדים בכזית, וְהֵאֱרָא הֵנִי דְאֶמְרֵן – הלא יש
 את אותם שיעורים נוספים שלמדה הברייתא מפירות הארץ, כגון
 מחטה, משעורה ומגפן. מתרצת הגמרא: אֵלָּא אֵימָא – אמור ובאר
 את הברייתא, אֶרֶץ שְׂרֹב שִׁיעוּרֶיהָ בְּתִים – שרוב ההלכות
 שיעורם בכזית, כגון שיעורי מאכלות אסורות, ושיעור בשר המת
 שטמא באוהל, ושיעור בשר נבילה שטמא במגע, ועוד.
 דְּבִשׁ תמרים, נאמר לשער בו בְּכֹזְתָּהּ הֶנְסָה – תמרה גדולה, לְיוֹם
 הַכְּפֹרִים – שהוא שיעור האכילה ביום הכיפורים להתחייב כרת
 ומלקות.
 ומדברי רב חנן שביאר שהשיעורין נאמרו בתורה, קשה על רב
 שאמר שהשיעורין הם מהלכה למשה מסיני.
 מתרצת הגמרא: וְתִסְבְּרָא – וכי סבור אתה שדרשה גמורה היא, וכי
 שִׁיעוּרֵין מִיִּכְתָּב בְּתִים בתורה, הלא אין כל רמז במקרא שהכתוב
 מדבר בשיעורין. אֵלָּא ודאי שיעורין הִלְכְתָּא נִנְהוּ – הלכה למשה
 מסיני הן, וְאִסְמִכְּבִּינְהוּ רַבֵּן אֶפְרָאִי – אלא שמצאו חכמים בכתוב
 רמז וסמך לשיעורין אלו.
 הגמרא ממשיכה לדון בדבר השני שאמר רב, ש'חציצין' הם הלכה
 למשה מסיני. מקשה הגמרא: הלא חֲצִיצִין – דיני חציצה בטבילה
 מְדֻאֲרִייתָא נִנְהוּ, ולא הלכה למשה מסיני, דְּבִתִּים בענין טבילת
 בעל קרי (ויקרא טו טז), 'וְרִחֵץ [בַּמִּים] אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ (בַּמִּים)', דורשים
 מהתיבות 'בשרו במים' שמשמעותו שיגע כל בשרו במים, שֶׁלֹּא יֵהָא
 דְּבַר חוֹצֵץ בֵּין בְּשָׂרוֹ לַמִּים, ומתיבת 'בַּמִּים' דורשים, שבעל קרי יכול
 לטבול אף בְּמֵי מִקְנָה – מי גשמים המכונסין במקום אחד, ואינו צריך
 לטבול דווקא במי מעין כמו הזב. וממה שנאמר 'כֹּל בְּשָׂרוֹ' למדנו,
 שצריך לטבול בַּמִּים שֶׁכָּל גּוֹפּוֹ של אדם בינוני עוֹלָה – מכוסה בָּהֶן
 בבת אחת, וְכִמָּה הֵן, מים שיכול כל גופו לטבול בהן כאחת, מים
 בגודל של אֵמֶת עַל אֵמֶת – ברוב – בגובה שְׁלֹשׁ אַמּוֹת, וְשִׁיעוּרֵי
 חֲכָמִים לפי זה ששיעור מֵי מִקְנָה הן אֲרָבָעִים סָאָה, הרי שמבואר
 בברייתא שדין חציצה בטבילה נלמד מהכתובים, ואין אמר רב
 שהוא הלכה למשה מסיני.
 מתרצת הגמרא: אכן עיקר דין חציצה נלמד מהכתוב, וכי אֵינְצִירֵךְ
 הִילְכְתָּא – וההלכה למשה מסיני נצרכת לְשִׁעוּר – ללמד שחציצה
 פוסלת אף בשיעור, וּבְדַרְבֵּי כֹר רַב הוּנָא, דְּאָמַר רַבָּה בַר רַב הוּנָא,
 נִימָא – שער אֶחָת שהיא קְשׁוּרָה בפני עצמה, הרי היא חוֹצָצָת ולא
 עלתה לו טבילה, כיון שהקשר מהודק מאוד, ואין המים נכנסים
 במקום הקשר. אך שֶׁלֹּשׁ שערות הקשורות יחדיו אֵינָן חוֹצָצוֹת, מכיון
 שהקשר אינו מהודק והמים נכנסים במקום הקשר. וְשִׁתִּים – שתי
 שערות הקשורות יחדיו אֵינָן יוֹדְעִים האם הם חוצצות או לא.
 חזרת הגמרא ומקשה: הלא שְׁעָרוֹ נָמִי מְדֻאֲרִייתָא הוּא, וּבְדַרְבֵּינָא
 בברייתא, הדורשת את הכתוב (שם), 'וְרִחֵץ [בַּמִּים] אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ',
 שתיבת 'אֶת' באה לרבות אף את הדבר הַטָּמֵל – הדבוק לְבִשְׂרוֹ,
 וְהוּא הַשְּׁעָר, שגם הוא צריך להיות במים בלא חציצה. ואין ניתן
 לומר שדין חציצה הפוסלת בשיעור נלמד מהלכה למשה מסיני.

1 אולם שואלת הגמרא: וְלִרְבִּי מֵאִיר הַחוּלֵק עַל רַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר
2 שְׁכָל הָאֲמוּת בֵּין הָאֲמוּת שֶׁל הַבֵּנִין וּבֵין הָאֲמוּת שֶׁל הַכִּלִּים הָיוּ
3 נִמְדָדוֹת בְּבִינּוּנֵיהֶן – בָּאֲמוּת בִּינּוּנֵיהֶן נִשְׁתַּחֲוֶה טַפְחִים כָּל אַחַת,
4 מֵאִי אֵיכָא לְמִימָר – לְדַבְּרֵיהֶן מִדּוּעַ הוּצְרָכָה הַהִלְכָה לְמִשְׁנֵי
5 לְלַמֵּד הַלְכוֹת מַחֲצִיאוֹת, הֲלֹא אִפְשָׁר כְּאִמּוֹר לְלַמּוֹד אֶת גּוֹבָה
6 הַמַּחֲצִיאוֹת מִהָאֲרוֹן.
7 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: לְרַבִּי מֵאִיר כִּי אֶתְאִי הִילָכְתָּא לִכְךָ בָּאָה הַהִלְכָה
8 לְמִשְׁנֵי מְסִינֵי לְלַמֵּד דִּינִים נוֹסְפִים בְּהַלְכוֹת מַחֲצִיאוֹת, וְהֵם: א. לְגוֹד –
9 לְמִקּוֹם שֶׁאֵין הַמַּחֲצִיָּה מִגַּעַת עַד הַגּוֹבָה הַדְּרוּשׁ לָהּ, אִזִּי בְּאֻפְנִים
10 מְסוּיִימִים אֹמְרִים 'גּוֹד אֲסִיק' או 'גּוֹד אַחִית', כְּלוּמָר, 'מְשׁוֹךְ וְהַעֲלָה'
11 או 'מְשׁוֹךְ וְהוֹרֵד' אֶת הַמַּחֲצִיָּה, כִּךְ שֶׁתִּיחָשֵׁב כִּאִילוּ הִיא מִגִּיעָה לְגּוֹבָה
12 הַדְּרוּשׁ לָהּ. ב. וְלְלָבוֹד – מַחֲצִיָּה שֶׁחָסַר בָּהּ וִישׁ חָלָל שֶׁל פָּחוֹת
13 מִשְׁלוּשָׁה טַפְחִים בְּאֻמְצָעָהּ, נִחְשָׁב הַחֲלָל כְּסִתּוֹם מִדִּין לְבוֹד וְכִאִילוּ
14 שֶׁהַמַּחֲצִיָּה שְׁלִימָה. ג. וְלְדוֹפֵן עֶקְמוּמָה – כְּגוֹן סוּכָה שֶׁבְּצִידֶיהָ בְּסֻמּוֹךְ
15 לְדַפְנוֹת יֵשׁ סִכַּךְ פְּסוּל פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אֲמוּת, מַחֲשִׁיבִים אֶת הַסִּכַּךְ
16 הַפְּסוּל כִּאִילוּ הוּא חֵלֶק מִהַדְּפָנוֹת שֶׁהִתְעַקְמוּ בְּסוּפֵן וְהִגִּיעוּ עַד הַסִּכַּךְ
17 הַכָּשֵׁר, וְכִשְׂרִירָה הַסּוּכָה.
18 הַגְּמָרָא שְׁבָה לְעִסּוֹק בְּדִין קוֹרֵת מִבּוֹי הַמוֹנַחַת לְמַעֲלָה מִעֲשָׂרִים
19 אֲמָה. מִבְּרֵרֵת הַגְּמָרָא: הִיא הַמְּבּוֹי גְּבוּהָ מִעֲשָׂרִים אֲמָה,
20 שֶׁהַקּוֹרָה שֶׁעַל גְּבוּי פְּסוּלָהּ, וְכֹא לְמַעְטָם מִעֲשָׂרִים אֲמָה,
21 בְּאֻמְצָעוֹת הַגְּבֵהָת קִרְקַע הַמְּבּוֹי בְּבִנְיָן נִמּוֹךְ מֵאַבְנִים או בַּעֲפֹר,
22 וְעַל יְדֵי כִךְ תִּתִּיר הַקּוֹרָה אֶת הַטִּלְטוּל בְּמְבּוֹי, כְּפָמָה מְמַעֵט –

23 כְּמָה יֵהָא שִׁיעוֹר הַמִּיעוּט. הַגְּמָרָא הִיתָה סְבוּרָה שְׁכוּנוֹת הַשְּׁאֵלָה
24 הִיא כְּמָה עָלִיו לְהַגְבִּיָּה אֶת קִרְקַע הַמְּבּוֹי כְּדִי לְהַכְשִׁירוֹ, וְעַל כֵּן
25 תִּמְהָה הַגְּמָרָא: כְּפָמָה מְמַעֵט – מָה שִׁיךְ לְדוֹן בְּשִׁיעוֹר שְׁצִרִיךְ
26 לְהַגְבִּיָּה אֶת הַקִּרְקַע בְּשִׁבִּיל מִיעוּט הַחֲלָל, הֲרִי וְדֹאֵי יֵשׁ לְמַעַט
27 כְּפָמָה דְּצִרִיךְ לִיה – כְּפִי הַצּוֹרֵךְ, שֶׁלֹּא יִשְׁאָר מִהַמִּיעוּט לְקוֹרָה
28 יוֹתֵר מִעֲשָׂרִים אֲמָה.
29 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אֵין כּוּוֹנֵת הַשְּׁאֵלָה כְּמָה צִרִיךְ לְמַעְטוֹ בְּגּוֹבָה, אֶלָּא
30 כּוּוֹנֵת הַשְּׁאֵלָה הִיא, רְחִיבּוֹ כְּכָמָה – כְּמָה צִרִיךְ לִהְיוֹת רוּחָב הַמִּיעוּט,
31 לְתוֹךְ אֹרֶךְ הַמְּבּוֹי. אֹמְרֵת הַגְּמָרָא: רַב יוֹסֵף אָמַר יֵשׁ לְמַעַט בְּשִׁיעוֹר
32 טַפָּחַת, כְּנֶגֶד רוּחָב הַקּוֹרָה. וְאַבְּנֵי אָמַר שְׁצִרִיךְ לְמַעַט בְּשִׁיעוֹר אֶרְבָּעָה
33 טַפְחִים [צִיּוֹר א.].
34 מִבְּרֵרֵת הַגְּמָרָא: לֵימָא כְּהָא קָא מִיפְלָגִי – הָאֵם יֵשׁ לוֹמֵר שֶׁמַּחֲלוֹקֶתָם
35 תְּלוּיָהּ בְּנִידוֹן זֶה, דְּמֵאֵן דְּאָמַר – שֶׁרַב יוֹסֵף שֶׁאִמַּר שְׂדֵי לְמַעַט אֶת
36 גּוֹבָה הַמְּבּוֹי בְּרוּחָב טַפָּחַת, קִסְכָּר שְׁכָל מְבּוֹי שְׁנִיתֵר בְּקוֹרָה, מוֹתֵר
37 לְהַשְׁתַּמֵּשׁ – לְטַלְטֵל אֶף תַּחַת הַקּוֹרָה, מִשּׁוֹם שְׁרוּאִים כִּאִילוּ חוּדָה
38 הַחֲצִיזוֹן שֶׁל הַקּוֹרָה הַפּוֹנָה לְעֵבֶר רִשּׁוֹת הָרַבִּים יוֹרֵד וְסוֹתֵם אֶת הַמְּבּוֹי,
39 וְנִמְצָא שֶׁהַקִּרְקַע שֶׁתַּחַת הַקּוֹרָה הִיא לְפָנִים מִהַמַּחֲצִיאוֹת, וּמִשּׁוֹם כִּךְ
40 אָמַר שְׂדֵי בּוּזָה שִׁיעָשָׂה מִיעוּט תַּחַת הַקּוֹרָה בְּרוּחָב הַקּוֹרָה, שֶׁהִטְעַם
41 שְׁקוֹרָה הַגְּבוּהָה לְמַעֲלָה מִעֲשָׂרִים אֲמָה פְּסוּלָהּ הוּא מִשּׁוֹם שֶׁאֵין הָעֵין
42 שׁוֹלְטָה בְּקוֹרָה מַחֲמַת רֹב גּוֹבָהּ, וְאֵין הַקּוֹרָה נִיכְרַת לְבִנְיַי הַמְּבּוֹי,
43 אֲבָל כֵּאֵן שֶׁלְּהַעוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ טַפַּח נִיכְרַת הַקּוֹרָה, דִּי בּוּזָה כְּדִי
44 לְהַכְשִׁיר אֶת הַמְּבּוֹי בְּטִלְטוּל.